

SZITAKÖTŐ KÖRNYEZETI NEVELÉSI
FOGLALKOZÁS-SOROZAT 2025 ŐSZ
SZAKMAI BESZÁMOLÓ

**NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
HAGYOMÁNY-ÉS ISMERETÁTADÁS KOLLÉGIUMA
ISMERETTERJESZTÉS ÉS KÖRNYEZETKULTÚRA SZAKTERÜLET**

Pályázati azonosító: 504108 / 14188

I. A PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK KÖRÜLMÉNYEI

A Szitakötő irodalmi és ökológiai gyerekfolyóírra alapozó program során 9 alkalommal tartottunk 60 perces interaktív foglalkozást általános iskolásoknak, majd 90 perces képzést pedagógusoknak. A pedagógusok részt vehettek a gyerekeknek szóló foglalkozáson is, és a számukra tartott metodikai képzésen alkalmuk nyílt a látottak megbeszélésére.

A pedagógusképzéseken az elsődleges cél a környezeti és a művészeti nevelés és oktatás összeolvasztásának módszertani ismertetése volt. A természettudományos szaktantárgyakat oktató pedagógusokat a 2025/71 Szitakötőben megjelent versek, mesék, festmények, fotók nyújtotta lehetőségekkel, játékos feladatokkal, a drámapedagógia módszertanával ismertettük meg. A humán szakosok számára a környezettudatosság alapjait jelentő fogalmak, az ökológiai gondolkodás elsajátítása jelentett újdonságot.

Az elméleti képzést minden esetben gyakorlat is kiegészítette, hogy élményszerű és maradandóbb legyen az oktatás. A képzés minden eleme a Szitakötő folyóirat cikkeire, verseire, meséire támaszkodott, így az olvasás népszerűsítését sajátos, szakmai tartalommal gazdagította.

A gyerekfoglalkozásokon a gyakorlatban is bemutattuk, hogyan működnek a Szitakötő folyóirat anyagaira épülő feladatok, játékok. A gyerekek minden alkalommal nagy élvezettel vettek részt a korosztályukhoz igazított, egyéni vagy kiscsoportos feladatokban. A pedagógusok szóbeli visszajelzései és írásbeli beszámolóik alapján elmondhatjuk, hogy a foglalkozások hatására nőtt a gyerekek környezetvédelmi tudatossága, és a későbbiekben olyan diákok is részt vettek a Szitakötőben meghirdetett kreatív feladatokban, pályázatokban, akiket előtte nehéz volt motiválni.

A gyerekeknek szóló foglalkozásokra meghívtuk a szülőket is, és rendszerint 3-6 fő vett részt minden alkalommal. A játékos feladatokat ők is elvégezhették, versenyezve a gyerekekből álló csapatokkal. Ilyenkor ők is végiglapozták a folyóiratot, és örömmel nyugtázták gyermekük sikeres szereplését. A közös olvasáson alapuló játék során így a kisdíjak pozitív visszacsatolást kaphattak családtagjaiktól is, ami nagy mértékben elősegíti a sikeres iskolai munkát.

II. AZ ESEMÉNY-SOROZAT IDŐPONTJAI ÉS HELYSZÍNEI

Dér István Általános Iskola	Csanádpalota	2025-10-17
Bocskai István Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	Hajdúnánás	2025-10-20
KLK Kossuth L. Általános Iskola	Tiszafüred	2025-11-11

Salgótarjáni Általános Iskola Petőfi Sándor Tagiskolája	Salgótarján	2025-11-14
Gööz József Általános Iskola	Aszaló	2025-11-17
Németh Kálmán Általános Iskola	Fót	2025-11-18
Móri Radnóti Miklós Általános Iskola Károlyi József Tagiskola	Fehérvárcsurgó	2025-11-24
Petőfi Sándor Katolikus Általános Iskola	Kecskemét	2025-11-07
Szeged és Térsége Bárczi Gusztáv EGYMI	Szeged	2025-12-09

III. AZ ESEMÉNY-SOROZAT KÖZREMŰKÖDŐI

A foglalkozásokat dr. Horgas Judit tartotta.

A Szitakötőben publikáló szerzők listája elérhető a honlapon: <http://ligetmuhely.com/szerzok/>

IV. AZ ESEMÉNY-SOROZAT RÉSZTVEVŐI

A foglalkozás-sorozatot helyszínenként pedagógusok és diákok számára külön-külön tartottuk. A diákok foglalkozásain szülők is részt vehettek. Az eseményen rendszerint 20–25 pedagógus, 18–30 gyerek és 3–4 szülő vett részt.

Az aktív eléréseken túl a pedagógusok beszámolóit bizonyítják, hogy a meglátogatott iskolákban a pedagógusok felkészítésének köszönhetően átlagosan minimum 4 általános iskolai osztály foglalkozott a tanórákon a későbbiekben is a Szitakötő anyagaival, így átlagosan 25 fős osztályokkal számolva 900 diákot vontunk be.

A diákok elsőtől nyolcadik osztályig váltakozóan általános iskolai tanulók, jelentős számban hátrányos, halmozottan hátrányos, enyhén vagy középsúlyosan értelmi sérült, tanulásban akadályozott vagy sajátos nevelési igényű gyerek.

V. A RENDEZVÉNY EREDMÉNYEI

A foglalkozásokon népszerűsített, a Szitakötő folyóiratban meghirdetett kreatív pályázatokon az intézmények diákjai aktívan részt vettek. A pedagógusok a folyóirat verseihez, meséihez, cikkeihez kapcsolódó óravázlatokat, feladatsorokat készítettek, amelyeket szabadon elérhetővé tettünk honlapunkon. Számos iskolában a Szitakötőhöz kapcsolódó tanulmányi versenyt, szavalóversenyt, kiállítást, projektnapot, szakmai bemutató órát, munkacsoportot, könyvtári bemutatót szerveztek.

A szakmai szervezetek és a pedagógusok visszajelzései alapján úgy találjuk, az ingyenes Szitakötő-program jelentős mértékben javítja a határon túli magyarság kulturális és gazdasági értelemben is hátrányos helyzetét és az egyre fogyó létszámú magyar tannyelvű oktatás színvonalát, és fontos segítséget jelent a hátrányos helyzetű települések iskoláinak, a nehéz anyagi körülmények között élő diákoknak, akik nem jutnak más színvonalas gyereklaphoz.

A pedagógusok motivációt és inspirációt kaptak munkájukhoz, a határon túli pedagógusok szoros és élő kapcsolatot tarthattak fent a magyar kultúrával, elsajátíthatták és továbbadhatták az ehhez szükséges ismereteket. A módszertani bemutatóknak köszönhetően bővülnek a pedagógusok metodikai ismeretei, így a tanórákon is hatékonyabban használják az olvasmányokat.

Mivel a résztvevő pedagógusok aktív felhasználást vállaltak és erről szakmai anyagokat kellett küldeniük, a honlapunkra több száz új jó gyakorlatot, segédanyagot tölthettünk fel, amelyek szabadon, bárki számára elérhetőek, és így tovább segítik az olvasás népszerűsítését. A honlapon már több mint 8600 segédanyag elérhető (<https://segedanyag.com>)

A program hosszú távú eredménye, hogy mint az alábbi beszámoló-részletekből is kitűnik, fejlődött a diákok tudatossága, gyarapodtak környezeti ismereteik, javult szövegértési és kommunikációs készségük, kedvet kaptak a környezetvédelemhez.

VI. RÉSZLETEK A PROGRAMBAN RÉSZTVEVŐ PEDAGÓGUSOK BESZÁMOLÓIBÓL

Dr. Horgas Judit, a Szitakötő című irodalmi-ökológiai gyermekfolyóirat szerkesztő asszonya először a 4. b osztályosoknak, majd az érdeklődő pedagógusoknak, szülőknek tartott játékos interaktív foglalkozásokat az aktuális lapszám hívószavai, a „Kicsi és nagy” tematika köré építve. A folyóirat meséi, versei, ismeretterjesztő írásai segítenek eligazodni e két fogalom viszonylagosságában, értelmezésében, alkalmat adva olyan önismereti kérdések boncolgatásában, hogy pl. milyen szituációkban érezhette magát valaki túl kicsinek, vagy épp mikor lehetett büszke magára, érezhette valamiben nagynak, kiemelkedőnek magát. Lehetőség volt érzelmekről megnyilatkozni, egy-egy átélt élmény felidézésével, melyre a gyerekeknek nagy igénye volt, szívesen sorolták példáikat, fogalmazták meg gondolataikat, tanácsaikat.

Bodnárné Varga Márta, Hajdúnánás

Az őszi szünetben megrendezett rajzpályázat, amely a folyóirat aktuális számához kapcsolódott, remek lehetőség volt a gyerekek számára, hogy megmutassák, hogyan látják ők a méretkülönbségeket, a kicsi és a nagy világát. Örömmel láttam, mennyire lelkesek lettek – sokan órákat töltöttek rajzolással, festéssel, és még saját történeteket is kitaláltak a képeikhez. A pályázat nemcsak a kreativitást erősítette, hanem közösséget is teremtett: a gyerekek megosztották egymással ötleteiket, és büszkén mutatták be műveiket.

Szalay Hanna, Szeged

A másodikosok a Zöld hét keretében feldolgozták Bene Zoltán: A százegyedik bogár című történetét, majd bogárlesre mentek, és a parkban sétálva, színes leveleket gyűjtögetve bekukkintottak az avarba, a bokrok, fák tövébe, a fakéreg repedéseibe. Az olvasmány feldolgozása után elkalandoztak a szép, félelmetes, veszélyes-ártalmatlan kategóriájú bogarak világába. Közös megegyezés alapján pillangót készítettek levéllenymatos technikával.

Tankó Veronika Zita, Nagyvárád

Amikor a könyvtárban kitettem az ajánlópolcra, az alsós olvasók lelkesedése engem is magával ragadott. A harmadik osztályos kislányoknak a figyelmét a címlap vonta magára. Rengeteg kérdéssel halmoztak el a képen látható kolibriről. Közösen néztünk utána a könyvekben, hogy mit kell tudni erről a madárról.

Majd természetesen a mesék ragadták meg a cserfes kislányokat. Varga Zoltán Zsolt A legkisebb király című meséjét olvastam fel egy könyvtári óra keretében. Utána arról beszélgettünk, hogy helyben a mi kis falunkban hogyan lehetne átalakítani intézkedéseket. A meséből sok kifejezést nem ismertek, ezeket közösen értelmeztük.

Menyhárt Csilla, Fehérvárcsurgó

Az aktuális lapszámot német és etika órákon használtam. Az egyik feladatlap apropóját az Állatvédelmi témahét adta, megismerkedhettek a tanulócsoportok a Sas-hegy néhány

különleges lakójával, miközben a szövegértésük fejlesztése is hangsúlyos szerepet kapott. A tantárgyi koncentráció komplexen megjelent az órán, hiszen olvastak, értelmeztek, információkat gyűjtöttek, leírták azokat, illetve rajzoltak a tanulók az órán.

Szelei Gabriella, Dévaványa

Az alsós bemutatóórát 2025. október 14-én tartottuk 3. osztályban. Blum Ildikó kollégánk Jámborné Balog Tünde Törpék és óriások, Zantleitner Laura Sárkányvész és Varga Zoltán Zsolt A legkisebb király c. szövegeit, meséit felhasználta fel a tanóra feladataihoz. Ebben szorosan együttműködött magyart tanító társával, így a szövegfeldolgozások, a törpéket és óriásokat megidéző mesevilág egy egész hetet felölelő projektként valósult meg. Az óriás és törpe, kicsi és nagy téma ötletesen, tudatosan vonult végig a tanórán, támogatta az alapvető mozgásformák és a mozgáskoordináció fejlesztését. A csoportokban végzett feladatok az együttműködés, önfegyelem fejlesztését segítették, a feladatok kivétel nélkül az örömteli mozgásélményt biztosították többféle, változatos eszköz használatával. A differenciálás egyéni segítségadással, korrekcióval történt.

Kálmán Katalin, Székesfehérvár

Gyógypedagógus kollégám egyik foglalkozását emelném ki. Ő Janecskó Kata: Bajország cikkét dolgozta fel. Egy fonalgombolyagot vitt be az órára, a cikk elolvasása után a gyerekek bajokat, gondokat osztottak meg egymással tovább adva a gombolyagot. Majd visszafelé haladva felgombolyították a gombolyagot és megoldási javaslatokat adtak egymásnak. Fejlesztették a problémamegoldó gondolkodást és a memóriájukat ill. az egymásra figyelmet is gyakorolták.

Dusa Diána, Debrecen

Örömmel építettük be tanóráinkba a folyóirat „kicsi és nagy” fogalmával kapcsolatos témáit. Már a fedőlapon levő kolibri madárka felkeltette az érdeklődésüket. Már a folyóirat lapozgatása előtt elbeszélgettünk arról, hogy a kolibri is egy nagyon pici madár, mégis hatalmas teljesítményre képes. Bár apró, az energiája és kitartása lenyűgöző. Ezen gondolatokkal kezdtük el a folyóirat tartalmának felfedezését.

Kováts Éva, Szatmárnémeti

VIII. VÁLOGATÁS AZ ESEMÉNYEKRŐL KÉSZÍTETT FACEBOOK POSZTOKBÓL

Budapest, 2026. január 12.

dr. Horgas Judit
Liget Műhely Alapítvány